

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор

_____ проф. Володимир СМОЛАНКА

_____ 2025 р.

ПРОГРАМА
вступного іспиту / співбесіди з історії України
для вступників на навчання
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» («магістр»)
(на основі повної загальної середньої освіти / НРК5)

РОЗРОБЛЕНО

Предметною екзаменаційною комісією
з історії України

Голова комісії _____ доц. Володимир ФЕНИЧ

Ужгород – 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму співбесіди для вступників 2025 р. складено на підставі Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року N 696.

Пропоновану Програму співбесіди з історії України складено, враховуючи цілі, вимоги і зміст навчання історії України в школі, закладені в Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України для 11-річного закладу середньої освіти.

Характеристика співбесіди з історії України та критерії оцінювання додаються.

Зміст співбесіди / вступного іспиту визначено Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 червня 2018 року N 696.

Вступний іспит / співбесіда в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» проводиться відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 року № 168 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 26 лютого 2025 року за № 312/43718, із змінами і доповненнями, внесеними наказом МОН України від 27 лютого 2025 року № 386, Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти у ДВНЗ «УжНУ» у 2024 р. розроблених Приймальною комісією та схвалених Рішенням Вченої ради ДВНЗ «УжНУ» від 18 березня 2025 року, протокол № 3, затверджених та введених в дію Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 18 березня 2025 року № 250/01-04.

Завдання вступного іспиту / співбесіди спрямовані на перевірку рівня сформованої у вступника історичної компетентності:

- хронологічна компетентність - уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;
- просторова компетентність - уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури та природного довкілля;
- інформаційна компетентність - уміти працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;
- логічна компетентність - вміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;
- аксіологічна компетентність - уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією та сучасним життям.

Якщо у питанні вказано дату, то це означає, що вступник має знати її та встановлювати відповідність між нею та історичною епохою чи процесами суспільного життя минулого, діяльністю історичної постаті.

Якщо у питанні присутні історичні персоналії, то вступник повинен вміти охарактеризувати діяльність цієї людини, встановлювати відповідність між цією діяльністю та певними політичними силами чи обставинами, історичною епохою, оцінювати її вплив на хід історичних подій.

Якщо у питанні присутня термінологія, то вступник повинен надати зміст терміну (термінів), оперувати ним, встановити відповідність з епохою, діяльністю певних політичних сил чи історичних діячів тощо. Вступники мають знати не тільки загальне визначення терміну, але і його конкретно-історичне значення.

Завдання співбесіди з історії України складається з наступних розділів / тем:

1. Історія України як наука.
2. Найдавніші часи. Початки людської цивілізації на території України.
3. Виникнення, розквіт та занепад Київської Русі.
4. Галицько-Волинська держава.
5. Українські землі в другій половині XIV – першій половині XVI ст.
6. Українські землі в складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.
7. Українські землі в складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.
8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.
9. Козацька Україна наприкінці 50–80-х рр. XVII ст.
10. Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст.
11. Українські землі в другій половині XVIII ст.
12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.
13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.
14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.
15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.
16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.
17. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.
18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900–1914 рр.
19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900–1914 рр.
20. Україна в роки Першої світової війни.
21. Початок Української революції (1917–1918).
22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності.
23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні.
24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні.
25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.
26. Україна в роки Другої світової війни.
27. Україна в перші повоєнні роки.
28. Україна в умовах деєсталінізації.
29. Україна в період загострення кризи радянської системи.
30. Відновлення незалежності України.
31. Становлення України як незалежної держави.
32. Творення нової України.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Історія України як наука.

Періодизація історії України. Джерела з історії України: речові, писемні, усні, візуальні.

2. Найдавніші часи. Початки людської цивілізації на території України.

Розселення людей в добу палеоліту. Доба мезоліту і неоліту на теренах України. Трипільська культура. Кімерійці. Скіфи. Сармати. Грецькі міста Північного Причорномор'я та Криму. Босфорське царство. Ранні слов'яни. Велике переселення народів.

3. Виникнення, розквіт та занепад Київської Русі.

Східнослов'янські племені об'єднання. Дулібський союз. Поява Києва. Сусіди східних слов'ян: Велика Булгарія, Хозарський каганат, Візантійська імперія, Нормандія / Скандинавія. Руси і правління Аскольда в Києві. «Київ – мати городів руських»: правління Олега. Правління Ігоря і нормалізація відносин з Візантією. Правління Ольги і спроби християнізувати Русь. Правління Святослава та знищення Хозарії. Правління Володимира Великого: християнізація та розширення Русі. Правління Ярослава Мудрого: прийняття законодавства, завершення формування території та міжнародне визнання Русі. Правління Ярославичів та Любецький з'їзд князів. Правління Володимира Мономаха та його сина Мстислава. Політична роздробленість на удільні князівства та занепад Русі. Культура Київської Русі.

4. Галицько-Волинська держава.

Роман Мстиславич та утворення Галицько-Волинського князівства. Правління Данила Романовича. Навала монголів та золотоординське панування на Русі. Правління Лева Даниловича та Юрія I Львовича. Правління останніх Романовичів та занепад Галицько-Волинської держави. Культура Галицько-Волинської держави.

5. Українські землі в другій половині XIV – першій половині XVI ст.

Входження Галичини та Зах. Волині до складу Польського королівства. Входження Київщини, Чернігово-Сіверщини, Поділля та Сх. Волині до складу Великого князівства Литовського. Політика польських королів та велико-литовських князів на русько-українських землях. Поява Кримського ханату та його перехід у васальну залежність від Османської Порти. «Дике поле» і поява козацтва. Закарпаття у складі Угорського королівства. Буковина у складі Молдовського князівства. Перехід Чернігово-Сіверщини до складу Московського царства.

6. Українські землі в складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

7. Українські землі в складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620–1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.

8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

9. Козацька Україна наприкінці 50–80-х рр. XVII ст.

Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50–80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ в складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

10. Українські землі наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст.

Гетьманщина в 1687–1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702–1704 рр.). Північні війни і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20–30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії. «Правління Гетьманського уряду» (1734–1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі

Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформ Марії Терезії і Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.

12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель в складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди, особистості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848–1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848–1851 рр.). Досвід парламентаризму.

14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Події Кримської війни 1853–1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860–1870-х рр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південнозахідного відділу Російського географічного товариства» (1873–1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

16. Українські землі в складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства ім. Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

17. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, образотворчого, музичного, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква. .

18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900–1914 рр.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907–1914 рр.

19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900–1914 рр.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної самосвідомості населення західноукраїнських земель.

20. Україна в роки Першої світової війни.

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого Союзу. Війна і українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1915–1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914–1917 рр.

21. Початок Української революції.

Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил в Україні в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом Росії та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у Харкові. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності.

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Директорія УНР. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший «Зимовий похід». Польсько-радянська війна на території України. Другий «Зимовий похід» армії УНР. Холодноярська республіка (1919–1922 рр.). Культура та духовність.

23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні.

Масовий голод в південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згортання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні.

Форсована індустріалізація. Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид українського народу. Масштаби та наслідки голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920–1930-х рр. Згортання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне та соціальне становище населення. Кооперації. Просвітні організації. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.

26. Україна в роки Другої світової війни.

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Перша радянізація Західної України. Масові політичні репресії 1939–1940-х рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942–1943

рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом/фашизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура і духовність.

27. Україна в перші повоєнні роки.

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення нових кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресій у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944–1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутріполітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946–1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

28. Україна в умовах десталінізації.

Участь українців у повстаннях в сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою. Входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура і духовність.

29. Україна в період загострення кризи радянської системи.

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.

30. Відновлення незалежності України.

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

31. Становлення України як незалежної держави.

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України 1991–1998 та 1998–2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

32. Творення нової України.

Суспільно-політичне життя України в 2005–2013 рр. Авторитарний режим В. Януковича. Революція гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакції світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового візду в країни ЄС для громадян України. Культура й духовність.

Питання з історії України, що виносяться на вступний іспит / співбесіду:

1. Історія України як наука: періодизація та джерела.
2. Найдавніші часи. Початки людської цивілізації на території України. Трипільська культура.
3. Кімерійці. Скіфи. Сармати. Грецькі міста Північного Причорномор'я та Криму. Босфорське царство.
4. Ранні слов'яни. Велике переселення народів.
5. Східнослов'янські племінні об'єднання. Дулібський союз. Поява Києва.
6. Сусіди східних слов'ян: Велика Булгарія, Хозарський каганат, Візантійська імперія, Нормандія / Скандинавія.
7. Русь за перших київських князів.
8. Правління Володимира Великого: християнізація та розширення Русі.
9. Правління Ярослава Мудрого: прийняття законодавства, завершення формування території та міжнародне визнання Русі.
10. Правління Ярославичів та Любецький з'їзд князів.
11. Правління Володимира Мономаха та його сина Мстислава. Політична роздробленість на удільні князівства та занепад Русі.
12. Культура Київської Русі.
13. Роман Мстиславич та утворення Галицько-Волинського князівства.
14. Правління Данила Романовича. Навала монголів та золотоординське панування на Русі.
15. Правління Лева Даниловича та Юрія І Львовича.
16. Правління останніх Романовичів та занепад Галицько-Волинської держави.
17. Культура Галицько-Волинської держави.
18. Входження Галичини та Зах. Волині до складу Польського королівства. Входження Київщини, Чернігово-Сіверщини, Поділля та Сх. Волині до складу Великого князівства Литовського.
19. Політика польських королів та велико-литовських князів на русько-українських землях у другій половині XV – першій половині XVI ст.
20. Поява Кримського ханату та його перехід у васальну залежність від Османської Порти.
21. «Дике поле» і поява козацтва.
22. Закарпаття у складі Угорського королівства. Буковина у складі Молдовського князівства. Перехід Чернігово-Сіверщини до складу Московського царства.
23. Політико-адміністративне становище українських земель в складі різних держав станом на середину XVI ст.
24. Становлення козацтва як самостійного соціально-військового стану. Д. Вишневецький та Запорозька Січ. Формування козацької державності.
25. Українські землі в складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст. Утворення реєстрового козацтва на службі польського короля. Перші козацько-селянські повстання 1591–1596 рр.
26. Вплив Реформації та контрреформації на українських землях в другій половині XVI ст. Берестейська церковна унія 1596 р. та її наслідки.
27. Культурне життя на українських землях в другій половині XVI ст.: освіта, література, мистецтво.
28. Доба героїчних козацьких походів. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний. Походи на Москву та війни з турками під Цецорою і Хотиним.
29. Козацькі повстання 1625–1638 рр.
30. Відновлення православної ієрархії 1620 р. Митрополит Петро Могила та його реформи.

31. Закарпаття в складі Угорського королівства після 1526 р. Ужгородська церковна унія 1646 р. та її наслідки.
32. Культурне життя на українських землях в першій половині XVII ст.: освіта, література, мистецтво.
33. Національно-визвольна війна Богдана Хмельницького 1648–1657 рр.
34. Успіхи і невдачі гетьманування Івана Виговського, Юрія Хмельницького та Павла Тетері (1657–1663).
35. Козацька держава двох берегів Дніпра: лівобережні гетьмани Іван Брюховецький, Дем'ян Многогрішний та Іван Самойлович. Андрусівський договір між Московським царством та Річчю Посполитою (1667).
36. Воз'єднawчі акції правобережного гетьмана Петра Дорошенка та Бучацький мир із Османською імперією (1672). Юрій Хмельницький і Чигиринські походи (1677, 1678).
37. Бахчисарайський мирний договір між Московським царством і Османською імперією (1681) та «Вічний мир» у Москві з Польщею (1686).
38. Запорозька Січ за Івана Сірка.
39. Українська колонізація Слобожанщини в другій половині XVII ст.
40. Закарпаття, Галичина, Буковина і Крим в другій половині XVII ст.
41. Козацька держава за гетьманування Івана Мазепи (1687–1709): внутрішня і зовнішня політика. Батуринська масакра, ліквідація Запорозької Січі і Полтавська битва: наслідки московського терору в козацькій Україні.
42. Екзильний гетьман Пилип Орлик та його «Пакти і конституції...» (1710).
43. Козацька Україна за гетьмана Івана Скоропадського (1708–1722).
44. Анти та «проукраїнська» політика Петербургу: Малоросійська колегія (1722–1727), гетьманування Данила Апостола (1727–1734), заснування Нової Січі (1734) та Правління гетьманського уряду (1734–1750).
45. Культурне життя на українських землях доби «мазепинського бароко»: освіта, наука, література, мистецтво.
46. Слобідська Україна і Кримський ханат в кінці XVII – першій половині XVIII ст.
47. Закарпаття в кінці XVII – першій половині XVIII ст. Антигабсбурзька війна князя Ференца II Ракоці (1703–1711) та його наслідки.
48. Галичина і Волинь в кінці XVII – першій половині XVIII ст.
49. Козацька держава за гетьманування Кирила Розумовського (1750–1764).
50. Імперська ліквідація автономного устрою на Слобожанщині і Лівобережжі та доля козацтва.
51. Російсько-турецькі війни, ліквідація Запорозької Січі (1775) і Кримського ханату (1783) та доля запорозького козацтва і кримських татар. Російська колонізація Півдня України.
52. Гайдамаччина на Правобережжі: Коліївщина або Уманська різня (1768) та її наслідки.
53. Галичина, опришківський рух та перший поділ Речі Посполитої (1772).
54. Закарпаття в добу освічених реформ Марії Терезії та Йосифа II (1760–1780-ті).
55. Культурне життя на українських землях в другій половині XVIII ст.: освіта, наука, література, музика, мистецтво.
56. Адміністративно-територіальний устрій українських земель. Україна у франко-російському протистоянні 1812–1813 рр. Бухарестський мирний договір (1812) і Віденський конгрес (1814–1815) та їхні наслідки.
57. Соціально-економічне життя Наддніпрянської України наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

58. Російський та польський ліберально-національні рухи на українських землях: масонські ложі, «декабристи» та «Листопадове повстання» (1830).
59. Українське національне відродження: Іван Котляревський, заснування Харківського університету, Дмитро Бантиш-Каменський, Григорій Квітка-Оснотенко, Петро Гулак-Артемовський, Микола Гоголь, Михайло Максимович, заснування Київського університету, «Історія Русов» (1846).
60. Кирило-мефодіївське братство – перша українська політична організація в Наддніпрянщині.
61. Вхід Галичини до складу Австрії (1772). Королівство Галиції і Лодомерії та її адміністративно-територіальний устрій. Приєднання Буковини до Австрії та її включення до складу Галицького намісництва (1775).
62. Терезіансько-йосифінські реформи в Галичині і Буковині. Соціально-економічне життя Галичини і Буковини.
63. Національне відродження в Галичині: Товариство греко-католицьких священників у Перемишлі та «Руська трійця» у Львові.
64. Революція 1848–1849 рр. в Галичині і Буковині: Головна руська рада, Руський Собор, «Зоря Галицькая», Галицько-руська матиця, Лук'ян Кобилиця.
65. Закарпаття в складі Австрійської імперії: національне пробудження (єп. Андрій Бачинський, історики Йоаннікій Базилович і Михайло Лучкай, будитель Олександр Духнович).
66. Революція 1848–1849 рр. на Закарпатті та Пряшівщині. Адольф Добрянський та Ужгородський руський округ (1849–1850).
67. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.
68. Кримська війна. Реформи модернізації держави і суспільства 60–70-х років. Соціально-економічний розвиток після відміни кріпосного права та проведення реформ.
69. Національний рух. Загальноросійська діяльність народників. Культурницьке українофільство. Громади. Польське повстання 1863–1864 рр. Валуєвський антиукраїнський циркуляр.
70. Відновлення громад. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства в Києві. Емський антиукраїнський указ. Михайло Драгоманов та його політична діяльність за кордоном.
71. Політизація українського руху в 90-х роках: Братство тарасівців, Загальноукраїнська безпартійна організація, «Молода Україна», Революційна українська партія (1900).
72. Адміністративно-територіальний устрій західноукраїнських земель після австро-угорського «компромісу» 1867 р. Соціально-економічне життя австрійської Галичини і Буковини та угорського Закарпаття і Пряшівщини.
73. Національний рух. Галицькі, буковинські і закарпатські москвофіли. Галицькі і буковинські народовці: «Руська бесіда», «Просвіта», «буковинська трійця», «Літературне товариство ім. Т. Шевченка». Галицькі соціалісти Іван Франко, Михайло Павлик.
74. Політика «нової ери» народовців та політизація руху: поява Русько-української радикальної партії (1890), перетворення Літературного товариства в Наукове товариство ім. Т. Шевченка (1892), поява Михайла Грушевського у Львові (1894).
75. Поява твору Юліана Бачинського «Україна ірредента» (1895) та утворення Української національно-демократичної партії і Української соціал-демократичної партії у Львові (1899).
76. Заснування Чернівецького університету та національний рух на Буковині в другій половині XIX ст. Степан Сміль-Стоцький.

77. Русофіли (О. Духнович, А. Кралицький, А. Добрянський, Є. Фенцик та ін.), угрофіли (єп. Стефан Панкович) та перші народовці (Юрій Жаткович, Гіядор Стрипський, Августин Волошин) на Закарпатті.
78. Світова економічна криза та її наслідки. Створення монополій. Поразка Росії у війні з Японією. Російська революція 1905–1907 рр.
79. Революційна українська партія та автономістська і самостійницька течія в українському національному русі. Микола Міхновський і його «Самостійна Україна». Розкол РУПу: утворення Української народної партії (1902), Української демократичної партії (1904), Української соціал-демократичної партії (1905), Української радикальної та радикально-демократичної партії (1905).
80. Революційні події 1905 р. в Україні: повстання матросів Чорноморського флоту, повстання саперів Київського полку, Сорочинська трагедія.
81. Царський маніфест від 17 жовтня 1905 р. та вибори до Державної думи. Українська парламентська громада в I і II Державній думі.
82. Земельна реформа Петра Столипіна та її значення в Україні. Товариство українських поступовців (1908). Циркуляр П.Столипіна від січня 1910 р. про «іногородців».
83. Єврейський (Володимир Зоєв / Жаботинський) та кримсько-татарський (Ісмаїл Гаспринський) рухи в Україні.
84. Соціально-економічне життя українських земель імперії Габсбургів. Кооперативний рух та кредитно-споживчі спілки в Галичині на початку ХХ ст.
85. «Верховинська акція» мукачівського єпископа Юлія Фірцака та радника угорського уряду Едмунда Егана на зламі ХІХ–ХХ ст.
86. Діяльність УНДП: Євген Левицький. Спортивно-фізкультурні організації «Сокіл» та «Січ». Спроби М. Грушевського поєднати Галичину і Наддніпрянщину.
87. Українсько-польське протистояння: вбивство Анджея Потоцького та Адама Коцко. Роль митрополита Андрея Шептицького в українському національному житті Галичини. Початок політичної діяльності Дмитра Донцова (1913).
88. Діяльність українських політичних партій на Буковині на початку ХХ ст. Барон Микола Василько.
89. Мараморошські судові процеси проти православних на Закарпатті (1903-1904 і 1913-1914).
90. Освіта, наука і культура України в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.
91. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав напередодні Першої світової війни.
92. Воєнні дії на території України в 1914–1917 рр. Українські січові стрільці.
93. Криза Російської імперії та Українська національна революція.
94. Утворення Української Центральної Ради та її діяльність. Універсали УЦР.
95. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій під Крутами. Проголошення незалежності УНР.
96. Брестський мир. Вступ німецьких та австро-угорських військ в Україну.
97. Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського.
98. Відродження та занепад УНР у період правління Директорії.
99. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні.
100. Національно-визвольна боротьба на західноукраїнських землях в 1918–1919 рр. Українська галицька армія.
101. Утворення ЗУНР. Українсько-польська війна 1918–1919 рр.
102. Акт злуки УНР і ЗУНР та його історичне значення.
103. Історичне значення, причини поразки та уроки української революції 1917–1921 рр.

104. Національна політика більшовиків в Україні в 20-х роках XX ст.
105. Входження України до складу СРСР.
106. Встановлення комуністичного режиму в Україні. Політика «воєнного комунізму». Голод 1921–1923 рр. в Україні, його причини і наслідки.
107. Україна в роки нової економічної політики.
108. Політика коренізації/українізації УСРР та її згорання. Розстріляне відродження.
109. Здійснення індустріалізації в Україні в 1930-ті роки.
110. Насадження колгоспного ладу в Україні. Голодомор 1932–1933 рр.: причини і наслідки.
111. Політичні репресії в Україні у 1930-х рр. XX ст.
112. Політика Польщі в Галичині та на Волині у 1920–30-х рр. XX ст.
113. Суспільно-політичний рух і національно-визвольна боротьба на західноукраїнських землях в період польської окупації (1920–1930-ті рр.).
114. Становище українців Буковини між двома світовими війнами.
115. Закарпаття у складі Чехословаччини. Проголошення незалежності Карпатської України.
116. Українське питання напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р.
117. Перша радянська та масові репресії сталінського режиму на західноукраїнських землях в 1939–1941 рр.
118. Початок німецько-радянської війни. Нацистський окупаційний режим в Україні.
119. Рух Опору проти нацистської окупації в Україні. Створення УПА.
120. Бойові дії на території України у 1942–1943 рр.
121. Звільнення території України від військ Німеччини та її союзників.
122. Депортація кримських татар та інших народів Криму радянською владою.
123. Український визвольний рух у 1944–1950-х роках.
124. Обмін населенням між Польщею й УРСР після Другої світової війни. Операція «Вісла» і «Захід».
125. Труднощі післявоєнної відбудови в Україні. Голод 1946–1947 рр.
126. Соціально-економічні і політичні процеси в Західній Україні після Другої світової війни.
127. Ідеологічні кампанії перших повоєнних років в УРСР. «Чистки» творчої інтелігенції.
128. Освіта, наука і культура в Україні у першій половині XX ст.
129. Духовне життя. Ліквідація Української греко-католицької церкви.
130. Ідеологічний наступ комуністичного режиму в Україні після Другої світової війни (1945–1953 рр.).
131. Суспільно-політичне та економічне становище України в період хрущовської «відлиги».
132. Адміністративно-територіальні зміни. Входження Кримської області до складу України.
133. Культурницьке шістдесятництво в УРСР, його передумови і наслідки.
134. Наростання кризових явищ у соціально-економічному житті України в другій половині 1960-х – середині 80-х років.
135. Посилення реакції в політичному та національно культурному житті України в другій половині 1960-х – у середині 80-х років.
136. Український дисидентський та правозахисний рух 60-х – 70-х рр. XX ст.
137. Освіта, наука і культура в Україні в другій половині XX ст.
138. Суперечливість «перебудовних» процесів в Україні.
139. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.
140. Формування багатопартійної системи в Україні та перші альтернативні вибори. Декларація про державний суверенітет України.
141. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України.

142. Державотворчі процеси в незалежній Україні. Конституція України 1996 р.
143. Головні напрямки діяльності України на міжнародній арені після проголошення незалежності.
144. Основні риси політичний розвитку України в 1991–2019 рр.
145. Тенденції соціально-економічного розвитку України в 1991–2019 рр.
146. Освіта, наука і культура України початку XXI ст.
147. Процес інтеграції України в європейський і світовий простір.
148. Політична розбудова українського суспільства на початку 2000-х рр. Рухи протесту та Помаранчева революція.
149. Криза української державності у 2013–2014 рр. Революція гідності та кривавий Майдан.
150. Анексія Криму, початок військової агресії РФ проти України, російсько-українська війна.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Завдання вступного іспиту / співбесіди складається з двох теоретичних питань, кожне з яких оцінюється у діапазоні 0 – 60 балів (сумарна кількість балів дорівнює 120).

До отриманої суми балів додається ще 80 балів.

Таким чином, відповідь вступника оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів і враховується за формулою: $80 + T_{31} + T_{32}$.

Визначення результату співбесіди з історії України здійснюється на основі схем нарахування балів за виконання завдань співбесіди, поданих в Критеріях оцінювання співбесіди з історії України.

При оцінюванні відповідей абітурієнта враховують наступні моменти:

- обсяг і глибина знань;
- вміння критично і творчо розглянути програмний матеріал, робити самостійні логічні висновки;
- вміння чітко, точно й правильно оформлювати відповідь на всі питання;
- рівень мовленнєвої та загальної культури, зокрема вживання слів відповідно до їх значення, володіння нормами літературної мови та акцентуації, точність вживання граматичних форм, чистота мовлення, етика поведінки.

Вступник, який набрав менше 100 балів із вступного випробування, отримує оцінку «незадовільно».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Бал / оцінка	Характеристика підготовленості вступника
0	Відсутнє знання основного програмного матеріалу; вступник не може відтворити кілька історичних термінів, явищ.
01 – 10	Вступник на основі знань шкільного курсу історії України описує історичні події та явища, з допомогою екзаменатора відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді «так» чи «ні».
11 – 20	Вступник на основі знань шкільного курсу історії України з допомогою екзаменатора описує історичні події та явища, може встановити причинно-наслідкові зв'язки, орієнтується в хронології подій, може назвати історичні постаті за змістом питання та дещо розповісти про них.

21 – 30	Вступник на основі знань шкільного курсу історії України описує історичні події та явища, може за допомогою уточнюючих запитань екзаматора пояснювати явища, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, виправляти допущені неточності під час відповіді, знає хронологію та персоналістику за змістом питання.
31 – 40	Вступник на основі знань шкільного курсу історії України може самостійно пояснювати події та явища, аналізувати, узагальнювати знання, систематизувати їх, за допомогою уточнювальних запитань екзаматора робити висновки. Розуміється на причинно-наслідкових зв'язках, добре знає хронологію та персоналістику за змістом питання.
41 – 50	Вступник вільно володіє знаннями з вітчизняної історії, уміло використовує наукову термінологію, вміє описати факти та явища, використовуючи причинно-наслідкові зв'язки. Самостійно демонструє знання та робить висновки.
51 – 60	Вступник демонструє високий рівень знань вітчизняної історії, самостійно, у межах програми вступного іспиту, оцінює різноманітні події, явища, факти, персоналії, виявляючи критичність мислення, робить аргументовані висновки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники:

1. Власов В.С. Історія України: Підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл., за ред. Ю.А. Мицика. Київ: Генеза, 2004. 280 с.:іл., карти.
2. Власов В., Гирич І., Данилевська О. Вступ до історії України та громадянської освіти: Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавництво «Генеза», 2023. 176 с.: іл., карти.
3. Власов В.С., Кульчицький С.В. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Літера ЛТД 2019. 344 с
4. Власов В. Історія України: 8 клас / За ред. Ю.А. Мицика: навч. посібн., 2-ге вид., доповн. й переробл. Київ: А.С.К., 2002. 272 с.: іл.
5. Власов В.С., Кульчицький С.В. Історія України (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів середньої школи. Київ: Літера ЛТД, 2019. 256 с.
6. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. Заг. серед. освіти. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 288 с.: іл.
7. Гупан Н.М., Пошетун О.І. Новітня історія України: 1914–1939: 10 кл.: Навч. посібн. Київ: Вид-во А.С.К., 2003. 376 с.: іл., карти.
8. Козицький А. (під ред.) Історія України: посібник для 10–11 класів. Львів: Піраміда, 2015. 256 с.
9. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1914–1939): Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2015. 304 с.
10. Реєнт О., Малій О. Історія України. Кінець XVIII – початок XX століття: Посібн. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2003. 224 с.: іл., карти.
11. Смолий В. А., Степанков В. С. Історія України: давні часи та середньовіччя: навч. підруч. для 7-го кл. Київ: Освіта, 2000. 270 с.: ілюстр.

12. Сорочинська Н.М., Гісем О.О. Історія України [рівень стандарту]: підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. 240 с.
13. Струкевич О.К. Історія України: Підручн. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Грамота, 2009. 288 с.: іл.
14. Струкевич О.Л. Історія України (рівень стандарт): підручник для 11 класу. Київ: Грамота, 2019. 240 с.
15. Сургай Г.Г., Слюсаренко А.Г., Гусев В.І. Новітня історія України (1900–2000): Підручник. Київ: Вища школа, 2015. 663 с.
16. Турченко Ф.Г., Мороко В.М. Історія України: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2009. 352 с.: іл., карти.
17. Турченко Ф.Г., Панченко П.П., Тимченко С.М. Новітня історія України (1939–2001): Підруч. Для 11-го кл. серед. загальноосв. навч. закл., Вид. 2-е, виправ. та допов. Київ: Генеза, 2006. 384 с.: іл., карти.
18. Швидько Г.К. Історія України XVI–XVIII століття: Підруч. для 8-го кл. серед. загальноосв. навч. закл., Вид. 2-е, переробл. та доповн. Київ: Генеза, 2003. 304 с.: іл.

Атласи:

1. Атлас з історії України 1914–1945 рр.: 10 клас. Київ: Інститут передових технологій, 2019. 16 с.
2. Атлас з історії України середина XX – початок XXI ст.: 11 клас. Київ: Інститут передових технологій, 2020. 16 с.

Допоміжна література: посібники, довідники, збірники тестових завдань

1. Бойко О. Д. Історія України: підручник. Київ: Академвидав, 2018. 704 с.
2. Бойко О. Новітня історія України. 2014–2019 рр. Навчальний посібник. Київ: «ВЦ «Академіч», 2020. 160 с.
3. Власов В. Історія України. Пам'ятки архітектури, образотворчого мистецтва та персоналії, обов'язкові для розпізнавання. Тестові завдання. Київ: Літера ЛТД, 2019. 96 с.
4. Гісем О. В. Історія України: Збірник завдань у тестовій формі. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2020. 308 с.
5. Історія України: Навч. посібн. / Ю.А. Мицик, О.Г. Бажан, В.С. Власов. Київ: «Києво-Могилянська академія», 2017. 595 с.
6. Кульчицький С.В., Миших Ю.А., Власов В.С. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Літера ЛТД, 2008. 528 с.
7. Панчук І. Історія України. Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання і державної підсумкової атестації. Тернопіль: Підручники і посібники. 2018. 496 с.
8. Сорочинська Н. Історія України. Комплексне видання для підготовки до ЗНО. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2019. 360 с.
9. Сорочинська Н. Історія України. Тестові завдання. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2019. 152 с.
10. Тести 6–11 класи: Посібник / За ред. О. Д. Бойка. Київ: Академвидав, 2008. 272 с.